

УДК: 780.614.331.083.071.1(477.54)

DOI 10.34064/khnum2-1707

Мельник А. О.

ORCID 0000-0001-5811-8958

Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського,
61003, майдан Конституції, 11/13, м. Харків, Україна

Скрипкова мініатюра в творчості Людмили Шукайло: особливості трактовки жанру

АНОТАЦІЯ ■ Мельник А. О. Скрипкова мініатюра в творчості Людмили Шукайло: особливості трактовки жанру. ■ На основі аналізу творів збірки «10 п'єс для скрипки та фортепіано» надано характеристику жанрово-стильовим різновидам жанру скрипкової мініатюри в творчості відомої харківської композиторки Людмили Шукайло. Визначено, що мініатюра є концепційним жанром музичної культури, що виконує в межах малої форми самодостатню художню функцію і здатна відобразити психологію особистості автора. Зазначається, що п'єсам для скрипки та фортепіано Л. Шукайло властиві мелодійність, ясність і переконливість творчого задуму, логічність музичної мови. Наголошується, що композиторка звертається

до програмних творів, жанрової стилізації та фольклорних витоків. Цикл «10 п'єс для скрипки та фортепіано» Л. Шукайло націлений на ступеневе формування у молодих музикантів не тільки технічних навичок, а й на оволодіння ними специфікою адекватного відтворення образно-смыслового змісту музики. ■ **Ключові слова:** *скрипкова мініатюра, творчість Людмили Шукайло, композиторка, жанр, жанрово-стильові різновиди, інтерпретація.*

АННОТАЦИЯ ■ Мельник А. А. Скрипичная миниатюра в творчестве Людмилы Шукайло: особенности трактовки жанра. ■ На основе анализа произведений сборника «10 пьес для скрипки и фортепиано» дана характеристика жанрово-стилевых разновидностей жанра скрипичной миниатюры в творчестве Людмилы Шукайло. Определено, что миниатюра является концептуальным жанром музыкальной культуры, выполняет в пределах малой формы самодостаточную художественную функцию и способна отразить психологию личности автора. Отмечается, что пьесам для скрипки и фортепиано Л. Шукайло свойственны мелодичность, ясность и убедительность творческого замысла, логичность музыкального языка. Подчеркивается, что композитор обращается к программным произведениям, жанровой стилизации и фольклорным истокам. Цикл «10 пьес для скрипки и фортепиано» Л. Шукайло нацелен не только на поступенное формирование у молодых музыкантов технических навыков, но и на овладение ими спецификой адекватного воспроизведения образно-смыслового содержания музыки. ■ **Ключевые слова:** *скрипичная миниатюра, творчество Людмилы Шукайло, композитор, жанр, жанрово-стилистические разновидности, интерпретация.*

ABSTRACT ■ Melnyk A. O. Violin miniature in creativity by Liudmila Shukailo: features of the genre interpretation.

■ **Background.** Rapidness of information flows of contemporary life enforces to concentrate a significant amount of information in small formats. This fact meaningfully increases social and practical significance, cultural and aesthetic value of miniature genres, in particularly, in the musical art. The violin miniature is a historically developed, typologically settled genre of professional musical creativity designed to solo music-making in the conditions of chamber or concert performance. Relevance of the genre is also due to its active inclusion in the programs of competitions and festivals.

To the violin miniature genre the such outstanding masters of past were addressing as N. Paganini, H. Wieniawski, P. Tchaikovsky, E. Elgar, J. Sibelius, F. Kreisler, as well as the Ukrainian composers – M. Lysenko, V. Kosenko, L. Revutskyi, B. Liatoshynskyi, etc. True renaissance of violin miniature in Ukraine began in the 70's of the XX century: about 30 miniatures were created by Yu. Ishchenko, I. Karabits, E. Stankovich, O. Kiva, V. Homoliaka, L. Bulhakov, S. Kolobkov and others. At the end of the XX century the Ukrainian artists written about a dozen miniatures and cycles, among the authors – V. Sylvestrov, M. Skoryk, M. Karminskyi, K. Dominchen, H. Havrylets, O. Krasotov, V. Manyk. The 2000s years for the violin miniature genre became even more productive. Let us note the creative achievements of M. Skoryk, O. Hnatovska, I. Albova and M. Stetsiun. The miniatures by famous Kharkiv composer Liudmila Shukailo, who created a cycle of 10 plays, were an important contribution to the violin repertoire.

The objective of the article is to consider the peculiarities of the genre interpretation of violin miniatures in the L. Shukailo's creativity on the example of her collection «10 pieces for violin and piano». At the present stage the study of the genre of Ukrainian violin miniature is insufficient; in particular, L. Shukaylo's miniatures were not considered by researchers. **The methodological basis** of this study is the concept of the genre of miniature by K. Zenkin (1997), E. Nazaikinskyi (2009), N. Ryabukha (2004), L. Sviridovska (2007), N. Govar (2013), O. Harhai (2013), V. Zaranskyi (2009).

The research results. Miniature is a genre that embodies a variety of lyrical emotions and subtle nuances of mental states and also presupposes clearness of a form, laconism and concentration of thought, the elegance of means of artistic expression and the chamber conditions for performance. The latter contribute to the passing of depth of its content and special intimacy of utterance.

In the works of L. Shukailo all the characteristics of miniature genre are the means realization the composer's artistic idea. There are a lot of miniatures for various instruments among her works. This genre attracts the artist with its exceptional feature: it is necessary to outline a specific laconic image without «blurring». Working on the violin miniature, the author seeks to achieve maximum effects by minimal means, taking into account the performing convenience and mobility of the chamber type of music.

Creativity by Kharkiv composer Liudmila Shukailo, who for several decades has been working in the Kharkiv Middle Special Music School, attracts the

attention of performers and art critics. All the time communicating with children, the composer creates a lot of various pieces for young performers.

Thus, the original author's solution demonstrates in the collection «10 pieces for violin and piano» formed on the principle of «school of playing», that is the increasing of degree of complexity. Most of the pieces have the names corresponding to different style traditions: Baroque (*Passacalia*), Romanticism (*Elegy*, *Scherzino*, *Waltz*, *Intermezzo*, *Burlesque*), some of plays are emphasized separately – «Ballet scene», «Variations» and «Spring duet». It is the contrast of genre attributes that promotes to join diverse miniatures into a cycle. The author traditionally prefers the genre of descriptive (programmed) miniature, because in it, in her opinion, it is easier to specify the content and create the vivid image that is very important for young musicians.

The first piece of the collection, “*Passacalia*”, is stylized in the same named genre (moderate tempo, triple meter, elements of basso ostinato, etc.), however L. Shukailo uses the method of stylization creatively: she interprets this genre in the context of a new round of historical and stylistic development, with the maximum introduction of individual musical thinking. The piece “*Ballet scene*” marked by bright theatricality. Its waltz theme has a cross-cutting development, creates the illusion of whirling; the accents and underscores of weak shares add to it vividness and capriciousness. The piece “*Oh, verbo, verbo*” (“*Oh, willow, willow*”) is the miniature variations on the theme of Ukrainian folk song. The first variation resembles a waltz, the second – the Ukrainian dance “Cossack” with its characteristic rhythm and the third associates with the genre of Toccata due to monotonous rapid movement.

The romantic quasi-vocal “*Spring duet*”, a musical dialogue of violin and piano, requires the ability to «sing» on the instrument, to fill the sound with a beautiful timbre. The next piece, “*Allegro*”, corresponds to its tempo and characteristic designation. The choice of the tonality of the miniature (“bright” C major), “grateful” for a violinist, adds a festive flavor and reveals the author’s goal: to address the music to beginners, taking into account their perception and performance capabilities. The monotony of the “canter” technical figurations, which is maintained throughout the play, unites “*Allegro*” with the etude and makes it possible to use it as an etude.

Semantics of the next piece, “*Elegies*” in D minor, fully corresponds to the genre of the sad song. Its lyrical and psychological aura outlines the multifaceted

image and its tense development. The contrast to the antecedent sad mood the piece “*Scherzino*” presents – the miniature with a characteristic for children’s music name. The stroke of staccato, the alternation of ascending and descending melodic movements, unexpected stops create a certain comic effect. Unfolded “*Waltz*” marked by virtuoso-improvisational character, continues the cycle.

Song and recitation “*Intermezzo*” is characterized by the complication of the figurative and semantic aspects. The miniature has a pronounced lyrical and dramatic orientation. Modern harmonious style is manifested in the extension of tonal-harmonic relations, the introduction of altered tones, tone oppositions, daring shifts-modulations. The piece is marked by equality of violin and piano parts, which seize the initiative from each other creating the continuity of musical development. The last miniature – “*Burlesque*”, with Rondo features, performs the final function in the cycle. The piece has virtuosic orientation – fast paced, rapid passages, pizzicato, dynamic contrasts and the solo *Cadenza* with bright loud double notes. Interpretation of this miniature can be complete only in terms of technical assimilation of all previous material. “*Burlesque*”, in fact, is a test of skill and can be recommended for performances in open concerts.

Conclusions. Violin miniature is a conceptual genre of musical culture, performing self-sufficient artistic function like to other genres and being able to reflect the psychology of an author’s personality. In the Ukrainian composers creativity, the genre of violin miniatures is lifted on great artistic high, as the “10 pieces for violin and piano” by L. Shukailo evidenced, which are characterized by melodicism, clarity and persuasiveness of the creative idea, the logics of the musical language. The composer uses the program descriptiveness, genre stylization and folklore sources expressing in music her own emotions, impressions and feelings. Poetic imagery that fascinates with emotion and extremely romanticized reproduction of reality, as well as interesting findings in the field of form and expressive means give the works of self-containment and artistic value. L. Shukailo’s cycle “10 pieces for violin and piano” can be recommended both, for performing as an indivisible work and for using of the pieces in isolation with a methodical purpose. The cycle is aimed at the formation of not only the technical skills, but also on the possession of the specifics of adequate reproduction of the figurative and semantic content of a musical work.

Prospects. The questions of scientific understanding of the individual composer’s style of L. Shukailo require the more detailed musicological analysis.

Some of the observations obtained in this article can be applied in the study of a wider range of problems of modern violin art, in particular, the use of the latest composer techniques in the genre of violin miniatures. Further development of the theme will also contribute to the enrichment of the teaching and methodical repertoire in the genre of violin miniature, to identify its new genre varieties and to attract its best samples to the violin performance. ■ **Key word:** *violin miniature, creativity by Liudmila Shukailo, Ukrainian Kharkiv composer, music, genre, style, interpretation.*

□ □ □

Обґрунтування проблеми. Стрімкі інформаційні потоки сучасного суспільного життя примушують *максимально концентрувати* значний обсяг інформації в невеликих форматах. Це суттєво підвищує соціально-практичну значимість і культурно-естетичну цінність *міні-атюрних жанрів*, зокрема, у музичному мистецтві. Скрипкова мініатюра – це історично сформований, типологічно усталений жанр професійної музичної творчості, призначений для сольного музикування в умовах камерного або концертного виконання. Актуальність жанру обумовлена також активним включенням його до програм конкурсів і фестивалів.

Деякі композитори звертаються до жанру скрипкової мініатюри на початку свого творчого становлення, інші ж реалізуються у цьому жанрі, вже маючи багатий композиторський досвід. До скрипкової мініатюри звертались видатні майстри романтичного мистецтва – Н. Паганіні, Г. Венявський, Ф. Крейслер, П. Чайковський, Я. Сибеліус, Е. Елгар, фундатори української професійної музики – М. Лисенко, В. Косенко, Л. Ревуцький, Б. Лятошинський та ін. Справжній ренесанс скрипкової мініатюри в Україні починається з 70 років XX ст.: створено близько 30 мініатюр, серед яких – п'ять різноманітних циклів. До жанру скрипкової мініатюри звертались, зокрема, В. Гомоляка, Ю. Іщенко, І. Карабиць, О. Ківа, Є. Станкович, Л. Булгаков, С. Колобков. Наприкінці XX ст. українськими митцями написано близько півтора десятки мініатюр та їх циклів. Серед авторів – В. Сильвестров, М. Скорик, М. Кармінський, Г. Гаврилець, К. Домінчен, О. Красотов,

В. Маник. 2000 роки для жанру скрипкової мініатюри стали ще продуктивнішими. Відзначимо творчі доробки М. Скорика, О. Гнатовської, І. Альбової, М. Стецюн. Вагомим внеском до скрипкового репертуару стали й мініатюри відомої харківської авторки Л. Шукайло, яка створила цикл з 10 п'єс.

Об'єктом цього дослідження є українська скрипкова мініатюра, **предметом** – її жанрово-стильові різновиди в творчості харків'янки Людмили Шукайло. **Мета статті** – розкрити особливості трактовки жанру скрипкової мініатюри в творчості Л. Шукайло на матеріалі її збірки «10 п'єс для скрипки та фортепіано».

Аналіз новітніх публікацій за темою. Мініатюра є особливим жанром камерної музики, який досліджували відомі музикознавці: Є. Назайкінський (Назайкинский, Е. В., 2009), К. Зенкін (Зенкин, К. В., 1997). Жанру мініатюри на матеріалі фортепіанних творів української музики XIX–XX століть присвятили свої дисертаційні дослідження Н. О. Рябуха (2004), Л. М. Свірідовська (2007); російської фортепіанної музики другої половини XX – початку XXI ст. – Н. А. Говар (2013). Українській скрипковій мініатюрі в історичній ретроспективі (кінець XIX – 70 рр. XX ст.) присвячено дисертацію О. М. Гаргай (2013), матеріал якої обмежений західним регіоном країни, та оглядову публікацію В. І. Заранського (2009). Тобто на сучасному етапі дослідження проблем історії та теорії музичних жанрів вивченість жанру української скрипкової мініатюри виявляється недостатньою; зокрема, мініатюри Л. Шукайло не розглядалися.

Аналіз п'єс композиторки спирається на сформований у наведених музикознавчих працях концепт жанру мініатюри. **Методологічний аспект** аналізу враховує також дисертаційні дослідження українських науковців, присвячені сучасним виконавським засобам музичної виразності (Андриевский, И. М., 1990) та функціонуванню барокових інструментальних жанрових моделей в українській музиці (Тукова, І. Г., 2003).

Виклад основного матеріалу. У процесі розвитку жанру мініатюри сформувалися його основні критерії, серед яких, окрім невеликого розміру, – відточеність форми, лаконізм та концентрація думки, витонченість засобів художньої виразності та камерні умови музикування.

Мініатюра – жанр, що втілює різноманітні ліричні емоції й тонкі нюанси душевних станів. Камерні умови виконання сприяють поглибленості її змісту, що знаходить прояв у особливій інтимності висловлювання.

В Україні скрипкова мініатюра довгий час мала, здебільшого, прикладний характер – використовувалась в обряді у сільській місцевості, супроводжувала різноманітні міські заходи, існувала як засіб приємного музикування. Професійне становлення скрипкової мініатюри в Україні починається лише з творчістю М. Лисенка.

В творчості Л. Шукайло представлено чимало мініатюр для різних інструментів. Цей жанр приваблює композиторку своєю виключною ємністю: необхідно окреслити лаконічний конкретний образ без «розмитості». Працюючи над скрипковою мініатюрою, авторка прагне мінімальними засобами досягати *максимального* ефекту, враховуючи виконавську зручність та мобільність камерного типу музикування; при цьому всі жанрові характеристики мініатюри виступають засобами реалізації художнього задуму.

Творчість харків'янки Л. Шукайло привертає увагу і виконавців, і мистецтвознавців. Вже кілька десятків років Людмила Федорівна працює у Харківський середній спеціальній музичній школі, викладаючи музично-теоретичні дисципліни. Весь час спілкуючись з дітьми, композитор створює багато різноманітної, зокрема, інструментальної музики для юних виконавців.

Так, оригінальне авторське рішення демонструє її збірка «10 п'єс для скрипки та фортепіано», сформована за принципом «школи гри», тобто, за ступенем ускладнення мініатюр. Більшість їх має назви, відповідні програмним задумам та жанровим ознакам різних стильових традицій: барочній – пасакалія; романтичній – елегія, скерцино, вальс, інтермецо, бурлеска; окремо увиразнюються п'єси – «Балетна сценка», «Варіації» та «Весняний дует». Саме контраст жанрової атрибутики сприяє об'єднанню різнохарактерних мініатюр у єдиний цикл. Авторка традиційно надає перевагу програмній мініатюрі, оскільки саме в такій, на її думку, найлегше конкретизувати зміст та створити виразний яскравий образ, що для юного виконавця дуже важливо. Простий за формою та контрастний за змістом твір на 3–7 хвилин звучання сприяє концентрації уваги і швидко запам'ятовується.

Перша п'єса збірки – «Пасакалія» – стилізована на зразок однойменного жанру, свідомством чого є помірний темп, тридольний метр та часте використання основної ритмічної фігури пасакалії, що нагадує традиційне *basso ostinato*. Відродження барочних жанрів у скрипковій музиці не є прямим наслідуванням або змаганням з композиторами епохи Бароко. Л. Шукайло трактує ці жанри у контексті нового витку історико-стильового розвитку, з максимальним привнесенням індивідуального музичного мислення, використовуючи творчий метод стилізації.

Яскравою театральністю відзначена п'єса «Балетна сценка», вальсова тема якої дістає наскрізний розвиток та характеризується висхідною спрямованістю. Тріольність ритму створює ілюзію кружляння, акценти й підкреслювання слабких долей, а також квартово-квінтові «стрибки» підкреслюють театральну природу музики та додають їй танцювальної примхливості.

П'єса «Ой, вербо, вербо» – мініатюрні варіації на тему української народної пісні. Перша варіація нагадує плавний танок на кшталт вальсу. Друга стилізує вельми популярний у XVI–XVII ст. та «забутий» за умов сьогодення український танець «Козачок» з характерною ритмічною фігурою. Третя варіація, моторного типу, асоціюється з жанром токати завдяки одноманітному швидкому рухові.

Квазі-вокальний романтичний «Весняний дует» скрипки і фортепіано – це музичний діалог. Романсово-пісенний склад мелодії потребує вміння «співати» на інструменті, наповнювати красивим тембром звук. Наступне «Алегро» (C-dur) відповідає темповому та характерному позначенню. Вибір тональності мініатюри, «вдячної» для скрипаля, виявляє авторську мету адресувати музику початківцям, враховуючи їх сприйняття та виконавські можливості. Світлий C-dur не обтяжує твір додатковою технічною «незручністю» та додає йому святкового колориту. Ознаки галопа втілені у фортепіанному супроводі підкресленням сильної долі, що водночас організує одноманітний ритмічний рух у партії скрипки. Одноманітність технічної фігури, яка витримується протягом всієї п'єси, споріднює «Алегро» з етюдом та уможливорює його використання саме у якості етюдю.

Семантика наступної п'єси – «Елегій» (d-moll) повністю відповідає жанру сумної пісні. Її лірико-психологічна аура окреслює бага-

тогранний образ та його напружений розвиток. Контрастом сумному настрою виступає «Скерцино» – п'єса з характерною для дитячої музики назвою. Скерцозність убачається у штриху staccato, чергуванні висхідних та низхідних мелодичних рухів, неочікуваних зупинках, що створює певний курйозний ефект. Цикл продовжує розгорнутий «Вальс», відзначений віртуозно-імпровізаційним характером.

Пісенно-декламаційне «Інтермецо» вирізняється ускладненням образно-сміслового аспекту. Мініатюра має яскраво виражену лірико-драматичну спрямованість. Пісенно-декламаційний тематизм побудований на зміні інтервальних рухів: чисті кварта, малі та великі септими змінюють напружені каскади секунд. Сучасний гармонічний стиль виявляється у розширених тонально-гармонічних зв'язках, уведенні альтерованих тонів, переченні, сміливих модуляційних зрушеннях. П'єса відзначена рівноправністю скрипкової та фортепіанної партій. Безперервний розвиток мелодичної лінії розподілений композитором між партіями скрипки і фортепіано, які перехоплюють ініціативу одне в одного.

Остання мініатюра – «Бурлеска», з рисами рондо, – виконує фінальну функцію у циклі. П'єса має віртуозну спрямованість. Її відзначають швидкий темп, наявність сольної скрипкової каденції та яскравої, насиченої гучними подвійними нотами, коди. Інтерпретація мініатюри може бути повноцінною лише за умов технічного засвоєння всього попереднього матеріалу. Подвійні ноти, стрімкі пасажі, пічкато лівої руки – насичена динамічними контрастами та розмаїттям скрипкової штрихової техніки, «Бурлеска», по суті, є іспитом на майстерність. П'єсу можна рекомендувати для виступу у відкритих концертах. Яскрава образність, характерність, фактурні переключення, різноманітна артикуляція та деталізована динаміка мають бути донесені до слухача.

Художньо-естетичний вимір, поетична образність, що зачаровує емоційністю та надзвичайно романтизованим відтворенням дійсності, а також цікаві знахідки в сфері форми та виражальних засобів забезпечують творам самодостатність і художню цінність. Цикл Л. Шукайло «10 п'єс для скрипки та фортепіано» можна рекомендувати виконувати як невіддільний твір та використовувати п'єси різного ступеню складності поодиноці з методичною метою.

Отже, спираючись на проведений аналіз, можна зробити такі **висновки**.

1) Скрипкова мініатюра є концепційним музичним жанром, що виконує в межах малої форми самодостатню художню функцію, як і інші жанри. Вона здатна відобразити психологію особистості автора.

2) У творчості українських композиторів цей жанр є високохудожнім, підтвердження чому є й збірка «10 п'єс для скрипки та фортепіано» Л. Шукайло, мініатюрам якої властиві мелодійність, ясність і переконливість творчого задуму, логічність музичної мови. Композиторка звертається до програмності, жанрової стилізації та фольклорних витоків, створюючи мініатюри, які музично висловлюють її власні емоції, враження та почуття.

3) Цикл «10 п'єс для скрипки та фортепіано» Л. Шукайло націлений на ступеневе формування у молодих музикантів не тільки технічних навичок, а й на оволодіння ними специфікою адекватного відтворення образно-смыслового змісту музики. П'єси, що тяжіють до жанрових зарисовань, потребують майже візуальної характеристичності, вміння яскраво «намалювати» картину чи окреслити образ, а лірико-психологічні – глибокого емоційного перевтілення.

Перспективи подальшої розробки теми. Питання наукового осмислення індивідуального стилю композиторської творчості Л. Шукайло вимагають більш детального музикознавчого аналізу. Окремі наукові спостереження, подані у статті, можуть бути застосовані в дослідженні більш широкого кола проблем сучасного скрипкового мистецтва, зокрема, використання новітніх композиторських технік в жанрі скрипкової мініатюри. Подальша розробка теми сприятиме також збагаченню навчально-методичного репертуару в жанрі скрипкової мініатюри, виявленню її нових жанрових різновидів та залученню кращих її зразків до скрипкового виконавства.

ЛІТЕРАТУРА

Андрієвский, И. М. (1990). *Исполнительские средства музыкальной выразительности как интонационная система в современной скрипичной музыке*. (Автореф. дис. ... канд. искусствоведения).

Киевская государственная консерватория имени П. И. Чайковского. Киев, 16.

Гаргай, О. М. (2013). *Індивідуально-авторські моделі скрипкової мініатюри у творчості композиторів західної України (кінець ХІХ – 70-ті роки ХХ ст.)*. (Автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства). Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка. Львів, 19.

Говар, Н. А. (2013). *Фортепианная миниатюра в творчестве отечественных композиторов второй половины ХХ – начала ХХІ вв.: проблема стиля и интерпретации*. (Автореф. дис. ... канд. искусствоведения). Российская академия музыки имени Гнесиных. Москва, 29.

Заранський, В. І. (2009). Українська скрипкова концертна мініатюра. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка та Національної музичної академії України ім. П. Чайковського*. Тернопіль, 2 (21), 33–40.

Зенкин, К. В. (1997). *Фортепианная миниатюра и пути музыкального романтизма*. Москва: Знание, 415.

Назайкинский, Е. В. (2009). Поэтика музыкальной миниатюры. Назайкинский Е. В. *История в музыке: избр. исслед.* О. В. Лосева (ред.). Москва: НИЦ Московская консерватория, 371–391.

Рябуха, Н. О. (2004). *Мініатюра як феномен музичної культури (на матеріалі фортепіанних творів українських композиторів кінця ХІХ – ХХ століть)*. (Автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства). Харківська державна академія культури. Харків, 20.

Свірідовська, Л. М. (2007). *Фортепіанна мініатюра в українській музичній культурі (кінець ХІХ – І третина ХХ століття)* [*Piano miniature in the Ukrainian musical culture (the end of XIX – I third of XX century)*]. (Автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства). Київський національний університет культури і мистецтв. Київ, 18.

Тукова, І. Г. (2003). *Функціонування інструментальних жанрових моделей західноєвропейського бароко в українській музиці*. (Автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства). Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. Київ, 19.

REFERENCES

Andrievskiy, I. M. (1990). *Ispolnitelskie sredstva muzykalnoy vyrazitelnosti kak intonatsionnaya sistema v sovremennoy skripichnoy muzyke* [Performing means of musical expression as an intonation system in modern violin music]. (Extended abstract of Candidate dissertation). Kiev State Conservatory named after P. I. Tchaikovsky. Kiev, 16 [in Russian].

Govar, N. A. (2013). *Fortepiannaya miniatura v tvorchestve otechestvennykh kompozitorov vtoroy poloviny XX – nachala XXI vv.: problema stilya i interpretatsii* [Piano miniature in the works of domestic composers of the second half of the 20th and beginning of the 21st centuries: the problem of style and interpretation]. (Extended abstract of Candidate dissertation). Gnesins Russian Academy of Music. Moscow, 29 [in Russian].

Harhai, O. M. (2013). *Indyvidualno-avtorski modeli skrypkovoi miniaturi u tvorchosti kompozytoriv zakhidnoi Ukrainy (kinets XX – 70ti roky XXI st.)* [Individually-authored models of violin miniature in the works of composers of Western Ukraine (the end of XIX – the 70 years of XX century)]. (Extended abstract of Candidate dissertation). Lviv National Music Academy named after M. V. Lysenko. Lviv, 19 [in Ukrainian].

Nazaykinskiy, Ye. V. (2009). *Poetika muzykalnoy miniatury* [Poetics of musical miniatures]. Nazaykinskiy Ye. V. *Istoriya v muzyke – History in music*. (Selected researches). O. V. Loseva (Ed.). Moscow: NITS Moskovskaya konservatoriya, 371–391 [in Russian].

Riabukha, N. O. (2004). *Miniatiura yak fenomen muzychnoi kultury (na materialy fortepiannykh tvoriv ukrainskykh kompozytoriv kintsia XIX – XX stolit)* [Miniature as a phenomenon of musical culture (on material of the piano works by Ukrainian composers of the late XIX – XX centuries)]. (Extended abstract of Candidate dissertation). Kharkiv State Academy of Culture. Kharkiv, 20 [in Ukrainian].

Sviridovska, L. M. (2007). *Fortepianna miniatiura v ukrainskii muzychnii kulturi (kinets XX – I tretyna XXI stolittia)*. (Extended abstract of Candidate dissertation). Kyiv National University of Culture and Arts. Kyiv, 18 [in Ukrainian].

Tukova, I. H. (2003). *Funktsionuvannia instrumentalnykh zhanrovyykh modelei zakhidnoievropeiskoho baroko v ukrainskii muzytsi*. [Functioning of instrumental genre models of Western European Baroque in Ukrainian

music]. (Extended abstract of Candidate dissertation). National P. I. Tchaikovsky Music Academy of Ukraine. Kyiv, 19 [in Ukrainian].

Zaranskyi, V. I. (2009). *Ukrainska skrypkova kontsertna miniatiura* [Ukrainian violin concert miniature]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. V. Hnatiuka ta Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy im. P. Chaikovskoho – Scientific notes of Ternopil National Pedagogical University named after V. Hnatiuk and the National Music Academy of Ukraine named after P. Tchaikovsky*, 2 (21), 33–40. Ternopil [in Ukrainian].

Zenkin, K. V. (1997). *Fortepiannaya miniatyura i puti muzykalnogo romantizma* [Piano miniature and the ways of musical Romanticism]. Moscow: Znanie, 415 [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 27.08.2019 р.